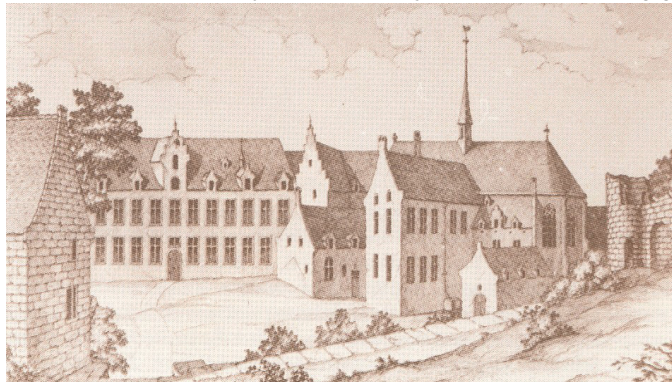

Het Monseigneur Ladeuzeplein, zoals het er vandaag ligt, is eigenlijk ontstaan uit een reeks van toevalligheden. Het plein, dat eerder Volksplaats en ook eens 'Place Napoléon' werd genoemd, heeft een oppervlakte van ca. 1 ha en wordt in de Leuvense lagere scholen aan de leerlingen getoond als de visuele voorstelling van deze oppervlakteruimte, zoals dit ook gedaan wordt met de Bondgenotenlaan die een visuele voorstelling geeft van de lengtemaat van één kilometer.

Het plein is dus niet ontstaan als resultaat van een welbestudeerd urbanisatieplan, maar gegroeid uit een reeks van toevallige factoren, dit in tegenstelling tot pleinen, bv. het Luikseplein, vandaag Quinten Metsysplein, en het pleintje op de kruising van de Frederik Lintsstraat met de Brabaconnestraat, het zgn. rondpoint, uitgevoerd volgens plan van de stadsarchitect Laenen en het niet verwezenlijkte plan van het Brabantplein dat volgens hetzelfde urbanisatieplan ontworpen was met een ruimte zeker de helft groter dan de Volksplaats.

Het verhaal begint eerder bij de eerste ringmuur, die hier met een wijde boog van de Wezenberg en de Marengostraat (vandaag de Vital Decosterstraat) over het huidige plein naar de Graanmarkt buigt (vandaag het Herbert Hooverplein) om zijn weg verder te zetten langs het huidige stadspark waar nog relictten van de ringmuur aanwezig zijn.

Aan de veldzijde van de (dan al gedeeltelijk afgebroken) eerste ringmuur van Leuven, kreeg de schuttersgilde van de *Sestich* ook genoemd de *Grote Gilde van de Kruisboog* een oefenterrein. Aan stadszijde had, in 1513, Katherina van Oppendorp, weduwe van ridder Jan van Bloys, haar ouderlijk huis ter beschikking gesteld van de clarissen voor het

oprichten van een klooster volgens de tweede regel van de H. Clara. De aanpalende woning van ridder Walter vanden Tymple werd eraan toegevoegd en, onder toezicht van Dirk van Munster, gardiaan van de Minderbroeders, werden de kloostergebouwen met de kapel opgetrokken van aan het Breugelcollege, gelegen in de Nieuwstraat tegenover het Vicuscollege.

Tussen 1597 en 1634 werd het klooster grotendeels herbouwd, maar op 2 mei 1783 bij beslissing van keizer Jozef II – werd het opgeheven. In 1785 diende het als militaire bakkerij voor het Oostenrijkse leger. In 1786 werd het verkocht aan architect Louis Montoyer, die het met de grond liet gelijkmaken.

Die grond werd, door octrooi van 9 jan.1787, aan de stad Leuven afgestaan voor 1000 florijnen. Daarbij kocht de stad, ditmaal voor 8000 florijnen, de eraan palende hof van de "Grote Gilde van de Kruisboog", eigenlijk de vroegere stadsgracht. Op deze plaats zou ze een markt oprichten voor de verkoop van hout, maar omwille van de oorlogsomstandigheden konden de werkzaamheden niet worden aangevat. Een ooggetuige verhaalt:

1804, den 26 meert, hebben sij de plaets afgemeten die men noemt "Plaets des Volckx", om daer een merckt te maeken en differente straeten.

Het zou echter nog tot 1829 duren vooraleer men tot de nivellering van de plaats en aanpalende gracht overging. Deze *Volksplaats* langs de vier zijden bebouwd met particuliere woningen, werd later *Vosseplein* of *Ellekensmarkt* genoemd vanwege haar wekelijkse functie als openbare markt. Bij het volk bleef het echter de "kerlisse" (in hardnekkige herinnering aan de clarissen).

In 1940 werd deze plaats omgedoopt tot "Monseigneur Ladeuzeplein", ter herinnering aan de gewezen rector van de universiteit die aan de Leuvense Hogeschool een grote uitbreiding had gegeven. Geleidelijk aan voerde hij er Nederlandstalige colleges in en, om de kosten ervan te drukken, werd op 29 oktober 1924 de vereniging opgericht van de "Vlaamse Leergangen te Leuven". Verder was hij de bezieler voor het aanvaarden van de eerste meisjesstudenten aan de universiteit, echter onder de strenge controle van de peda's. Vele gebouwen liet hij oprichten of vergroten, zoals bv. de nieuwe universiteitsbibliotheek, de Sint-Rafaëlsziekenhuizen, het Instituut voor Artsenijkunde, de speciale scholen te Heverlee en het psychiatrisch instituut voor vrouwen te Lovenjoel.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd aan de zuidwestkant van het plein gans het huizenblok tussen de Graanmarkt (=Herbert Hooverplein), de Arend- en de Ravenstraat, volledig platgebrand. Daar werd later de respectabele universiteitsbibliotheek gebouwd met financiële steun van de Amerikaanse universiteiten ter vervanging van de bibliotheek, die voordien gevestigd in de Hallen in de Naamsestraat, in 1914 door de Duitse keizerlijke troepen moedwillig werd platgebrand, samen met het hele centrum van de stad als represaille voor de vermeende *Freischütze* die op de troepen zouden hebben geschoten.

De tweede teloorgang van de universiteitsbibliotheek in mei 1940, in brand geschoten door de Duitsers, heeft Mgr.Ladeuze niet moeten meemaken; hij overleed immers twee maanden eerder, op 10 februari 1940.

Het plein is nu versierd met een wel heel spectaculair beeld van de Antwerpse kunstenaar Fabre, dat een kever voorstelt gespiest op een lange naald. De voorstelling van de kever vervangt het monumentale beeld van de in Leuven geboren Sylvain Van de Weyer (*Leuven 1802 - †Londen 1874), die als jonge advocaat een rol gespeeld heeft in het *Voorlopig Bewind* dat België naar de onafhankelijkheid leidde en in de zoektocht naar een koning der Belgen, dat zich in 1830 zopas van het juk der Hollanders hadden bevrijd. Maar dit is een ander verhaal dat onze leden elders in deze nieuwsbrief zullen aantreffen.

Bibl.:Chantal COLEN, Marlyse DE CLERCK, Marc VERBEEK, 'Het archeologisch onderzoek van het Mgr.Ladeuzeplein te Leuven, in *De Brabantse Folklore*, deel I, 1989, nr.263, 201-262 en deel II, 264, 298-343.

Gerard VANDERBEEKEN, De gracht vóór de Leuvense stadsmuur langsheen de Vital Decosterstraat in Jaarboek GOKLO, XVII,1977, p.93-103.